

ako prešnja in če imajo kaj govoriti, da govore ž njim v njegovem jeziku. Tem večjo pravico imaš in lažje storiš to ti, ki nemški v resnici ne znaš. Ti si v ugodnejšem položaju kot oni, ki zna nemški. Kak dober Slovenec, ki zna nemški, pa je malo strahopeten, si misli, kadar ima opraviti v kakem uradu, v katerem sedi kak nenaklonjen uslužbenec: morebiti ta ve, da jaz znam nemški in začne torej nemško. Ni prav storil, zatajil je svoj jezik. A njemu bi skoraj se lažje odpustilo kot tebi, če skušaš nemški govoriti, jezik pa, ki je tvoj materni in edini občevalni pa zatajiš. Ti, ki ne znaš nemški, imaš se posebno pravico, nemški ne znati, ti s svojo slovensčino prideš dosti dalje kot oni, ki zna nemški. Imaš posebno pravico zahtevati v uradih, da se uljudno slovensko s teboj govori in se ti izroče in dostavijo slovenske listine. Če bi samo vsi tisti, ki nemški ne znajo, to zahtevali, do česar imajo posebno pravico, kje bi že m. bili daleč naprej.

Tako tvoje obnašanje se daleč ni kako izzivaje. Pač pa je predrznost, če nemški nastavljenec v slovenskem kraju misli, da ima pravico slovenski ne znati. Ako je nastavljenec pravi Nemec, ki slovenski res ne zna, tedaj ima pravico slovenski ne znati, dokler se slovensčine ne nauči. A on ne spada niti en dan na tako mesto, ker urad je radi ljudstva, ne ljudstvo radi urada. Nemec malokateri slovenski zna, ker se slovensčine ne more naučiti, dasi ima morda dobro voljo. To so le nemčurji, ki slovenski znajo, pa se delajo, kakor da je ne znajo. Na shodu v St. Janžu je neka žena rekla za odhajajočimi Nemci: To so Italijani, pojdemo nad nje! Nek Gol, ki drugače slovenski noče znati, jo je hitro razumel in zahteval od orožnika, naj jo zabilježi, česar seveda ni storil. Če je kaj žaljivega, nemčur hitro razume.

Seveda je velik razloček med nemškutarjem in dobrim Slovincem, ki se pa iz strahu pred neprilicami in iz miroljubnosti trudi v gotovih slučajih govoriti nemški, sprejeti nemško listino. Prvi je izdajalec slovenske stvari, drugi jo je pa zatajil. Prvi je Judež, drugi je Peter. Prvi se ne poboljša, drugi se poboljšajo. Če se vsi Petri poboljšajo, dobi naša slovenska zemlja čisto drugo, res slovensko lice. Delo je majhno za posameznika, a v celoti je doseženo in opravljeno velikansko delo. Govori slovensko, imaš pravico nemški ne znati; zavrnij vsako samonemško listino iz istega vzroka. Vsa naj to stori in upoštevani bomo bolj kot sedaj.

Pa vprašaj, kaj je za narod pridobljeno, če jaz v uradih in n. pr. na pošti zahtevam slovenske poštne vrednote in recepise, oziroma dvojezičnin, slovenskih tako ni; uradnika, če ni naš, ne bom spreobrnil, da bi rajše Slovincem postregel. Toda misli dalje. Če mi vse pošte in urade preplavimo z zahtevo po dvojezičnih tiskovinah (moralo bi jih dati brez zahtev), bo izdaja slovenskih vrednot proti samonemškimi prišla v nasprotno razmerje, kakor je sedaj. In tam gori na višjem mestu, kjer se skrbi za založbo tiskovin, bodo gledali, če se bo izkazala kot potrebna vedno večja izdaja slovenskih tiskovin. Vedno bolj nas bodo vpoštevali, k čemur bo pripomogla naša zavestnost v podrobnejšem delu. Videli bodo, da nas je nenekrat toliko, izginili bodo samonemško govoreči in čuteči uradniki.

Kmalu bo zopet ljudsko štetje. Tedaj je sveta dolžnost vsakega Slovence, da napove slovenski kot materni in občevalni jezik. Če ti zavrneš eno samonemško ti vročeno ali dostavljeno ti listino, storiš tako važno delo, kakor če se pri volitvi ali pri ljudskem štetju priznaš za Slovence. Da pa si boš upal v kaki trgovini ali v gostilni, kamor neseš svoj denar, če si že prisiljen iti k nedomačinu, slovenski govoriti, toliko korajže ti prisojam.

Hrvatstvo.

Tisti, ki ne marajo sosednih Slovencev in ne privoščijo narodu prostosti v svobodni jugoslovanski državi, nimajo torej pravih ugovorov, ki bi držali zoper našo stremenje. Zdi se mi, da sem čul v nekem modrem ugovoru, ki ga je bržčas iztuhlala Stajerčeva glava: Slovenci bodo se morali učiti hrvatski jezik. Toda zakaj? Ali se sedaj vsi nemški učimo, ker smo z Nemci v eni državi? Dasi nas tako pitajo z nemščino, se vendar uči, kdor se hoče. In zakaj bi se mi naj hrvatski učili, ko pa Hrvata, oziroma Srba razumemo, on pa nas. To nam zadostuje. Govoril bo pa od Slovencev hrvatski, kdor bo hotel, in od Hrvatov slovenski, kdor bo hotel. Toliko smo si brati, da se dobro razumemo. Dana bo pa v okvirju iste države priložnost, priti več med seboj v dotiko. Sedaj se še z bratskim narodom na sejnih ne moremo shajati, ker so meje zaprte.

Je pa tudi prava slast poslušati Hrvata, posebno hrvatskega govornika. Njegov jezik je poln vrlin in govorniško nenavadno blaglasen. To mu priznajo vsi poznavevalci hrvatskega jezika. Kdor se ni imel priložnosti slišati hrvatskega govornika v cerkvi ali drugače, ta naj si prejkoprej privošči to slast. Ne samo, da ga bo dobro razumel, ampak gorel bo za hrvaščino, še bolj bo hrepenel po zedinjenju. Nasi sosedji, zlasti tu Nemci, tam Madžari, bi radi rabo slovenskega, oziroma hrvatskega jezika omejili, želijo, da bi postala mrtva jezika, ki se več ne rabita. Toda Bog, ki je jugoslovansko plemo ustvaril in njegaj jeziku dal tolik čar, nam bi zameril, če bi mi v to privolili. Po gestu: „Pomagaj si sam in Bog ti

bode pomagal“, hočemo z božjo pomočjo odstraniti vsako tako nevarnost in si zagotoviti meje, da bo jezik, kjer je sedaj doma, ostal domač. Jugoslovanska pesen in molitev in govornica naj se glasi od roda do roda! K temu pripomoči nimamo samo pravice, ampak tudi dolžnost.

Tolažba žalostnim

Napisal A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

Kdo je v tem velikem času brez trpljenja? Bore malo je tako srečnih ljudi, ki bi ne čutili gorja, ki ga povzroča vojna. V soke palače in šumna mesta premorejo ravnotako malo proti temu kakor škrlatniki na zlatih prestolih. Skrij se, kamor se hočeš, delaj kar hočeš, obrni stvar tako ali tako: trpljenju ne utečeš. Kdor gl da in opazuje sedanje svetovno gorje z odprtimi očmi, se mora pač čuditi, da trpeče ljudstvo vse tako mirno prenaša, da jih več ne obnemore, da se jih več ne zgrudi pod neizmerno težo od dne do dne se množecih bridkosti in težav. Posaben pojav je to, recimo, da je milost od Boga, ki se nas vendar ni docela zapustil, dasiravno se mu od dne do dne bolj odtegujemo.

Žena je izgubila v vojni moža, mati sina, vseh celo po dva in še vse, edina opora so ji bili, ostala je sama z majhno dečico, polje se mora obdelati, gospodarstvo se ne sme zanemarjati, sicer jim grozi lakota, toda pomoči od nikjer. Denarno podporo sicer dobiva, a kaj ji koristi denar, ko pa zanj ne more dobiti potrebnih delavnih moči, ne najnujnjih potrebščin za gospodarstvo. Mnogo drugih žen ima vsaj upanje, da se jim vrnejo mož in sinovi, da dobe dopust itd., a naši je odvzeto v tem oziru vse upanje — zavest, da nikoli v življenju ne vidi ne moža, ne sina, ta zavest jo muči in tlači kakor mora.

Je-li to življenje? Ali bi bilo čudo, če bi preprosta žena v teh razmerah obupala? A vendar jo nekaj drži, nekaj krepi, da ne obnemore, da vstraja. Ta „nekaj“ je poleg verskega čuta in iz njega izvirajoče tolažbe neprestano delo, s katerim se ukvarja od ranega jutra do pozne noči, kateremu posveti takorekoč vse svoje moči. Ne zaveda se sicer resnice, da je delo življenje, a vendar čuti med neprestanim pehanjem za vsakdanji kruhek, da se vzbuja v njeni notranjosti neka nadnaravna moč, ki je mati potrpežljivosti, tolažbe, poguma in vztrajnosti. Kakor vera, tako je tudi delo velik tolažnik v žalosti. V delu najde pa vsako tolažbo v bridkih urah, in to je tudi vzrok, da preprost, delaven človek lažje prenaša vsako gorje in vsako nesrečo, ki ga zadene, kakor pa gospodski človek, ki mu življenjska naloga ni delo, ampak samo uživanje.

K preroku Mohamedu je prišla nekoč žena, vsa obupana, polna bridke žalosti zaradi smrti svojega moža. Tolažbe je želela, tolažbe iskala in prosila, a bila je vsaki tolažbi nedostopna. Tedaj ji je nasvetoval Mohamed čudno zdravilo za njeno bolelost: „Idi in izkopli v puščavi za žejne popotnike studenec!“ In še danandajni občuduje Mohamedanec modrost teh besed — saj se lahko vsakdo prepriča o povoljnem vspehu tega nasveta.

In če vidimo v sedanjih vojni dobi toliko gorja, toliko bridkosti, toliko nevtolažljivih dušnih bolečin, tedaj bi človek nehote nasvetoval enako: Išli tolažbe v delu in doprinasanju dobrih del. In če ti je usoda toliko mila, da ti ni treba delati za sebe, delaj pa za druge, pomagaj revežem in pomoči potrebnim. Uveril se boš kmalu, da Jezusova zapoved o ljubezni pravzaprav ni zapoved in postava, ampak takorekoč jedro njegovega vzvišenega nauka — pot do sreče.

Ker sta torej vera in delo dva močna činitelja, ki nam pomagata prenašati bolelost in žalost, zato najdemo nevtolažljivih oseb največ med verskimi slabiči in med bogatimi, brez dela živječimi ljudmi, dočim se z verskim prepričanjem prepojen človek mnogo lažje vtolaži in umiri, ker mora „studenec kopati za druge.“

Blagor nesrečnim, ki iščejo tolažbe v veri in v neprestanem vztrajnem delu, gorje pa onim, ki jim postane, ako jih zadene nesreča, le žalovanje o njihovega nadaljnjega življenja!

Kako zdravimo motno in pokvarjeno vino in sadjevec.

(Po „Kmetovalcu.“)

Dnevno nam prihajajo vprašanja, kako je ravnati z vinom in sadjevcem, ki se letos nenavadno dolgo ne učisti ali ostaja še vedno sladak ter noče pokipeti ali počrni in porjavi. Zaradi tega hočemo tukaj le nakratko pojasniti, kako se ravna s takimi vini, v glavnem pa opozoriti na tista gospodarska navodila in na tiste knjige, iz katerih se lahko vsak natančno pouči o ravnanju z vinskimi in sadnim pridelkom. Kajti iz stavljenih vprašanj ni vedno mogoče zaslediti pravega vzroka pokvarjenosti vina ali mošta, ampak to zamore samo posestnik pokvarjenega vina, ki na podstavi njemu natančno poznanih okoliščin iz spodaj navedenih spisov lahko pride na pravi vzrok pogreška in določi tudi način zdravljenja.

Grozdje je v minulem, izredno suhem in vročem letu dozorelo prav dobro in si pridobilo mnogo sladkorja, kar je zelo ugodno vplivalo na dobroto in silo lanskega pridelka. Ravno tako je s sadjevcem.

Zaradi velike množine sladkorja so vina mešana, nekatera pa še vedno sladka, ker iz različnih vzrokov sladkor ni še popolnoma pokipel. Posledica temu je, da se vina in sadni mošt navzlic pretakanju še vedno ne učistijo. Izmed glavnih vzrokov je hransenje vina ali mošta v premrzlih prostorih ali kletih, koder sploh ne more pokipeti ali se pa pretvarjanje v alkohol vrši le polagoma; sladkor se v premrzlem prostoru pretvarja v težko kipeči sluzni sladkor. Tako vino je treba spraviti v prostor, ki ima najmanj 14 stopinj do 16 stopinj C toplote, kjer bo sladkor lažje pokipel in vino se bo potem učistilo. Mogoče tudi, da v moštu ni sedaj več dovolj močnih kvasnih gliv — zato priporočamo, da se doda moštu samočišče kvasne glive, ki jih razpošilja deželno kmetijsko-kemijsko preskuševališče v Ljubljani. Če kvasne glive v moštu ne dobe dovolj dušika, jim pognojimo in sicer s tem, da jim damo v mošt na vsakih 100 litrov 10 gramov salmijaka, ki je dušičeno umetno gnojilo. Če je pa mošt hitro in pravilno pokipel, pa se vendar le ne učisti, je lahko, da to povzroča prevelika množina sluznatih beljakovin in pomanjkanje čreslovine v moštu. Čreslovina zakrke sluznate beljakovine, ki se vsedejo na dno in mošt se ne učisti. Čreslovina se moštu doda v obliki tanina, ki se jo dobi v lekarni.

Natančen pouk, kako se vino čisti, vsebuje „Gospodarsko navodilo“ št. 20. „Čiščenje in precejanje vina.“

Poraba samočišnih drož je popisana v navodilu št. 9 „Čiste drože in njih raba v kletarstvu.“

O vinu, ki počrneva ali porjavi, dobimo pouk, kako z njim ravnati, v navodilu št. 1. „Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se temu odpomore.“

Te in še več drugih spisov o ravnanju z vinom in sadjevcem ima v zalogi c. kr. kranjska Kmetijska družba v Ljubljani. Knjiga „Sadno vino ali sadjevec“ pa se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena 2 K 40 v.

Naše žrtve za domovino.

Fantje domačega strelskega polka št. 26 nam poročajo, da je nemila smrt ugrabila poddesetnika Ivana Rožnik, doma iz Starogatrge pri Slovenjgradcu. Bil je v najlepši mladosti, star 24 let. Dne 26. marca je bil težko ranjen od drobeča sovražne granate. V par urah je umrl v vojaški bolnišnici v Serenu in je tam pokopan na vojaškem pokopališču. Junak je bil odlikovan z malo srebrno svetinjo, z bronasto svetinjo in s Karlovim četnim križcem. Bil je vedno veselo narave in na Boga tudi ni pozabil. Njegovim staršem in rodbini izrekajo sožalje vsi njegovi prijatelji od 6. stotnije: četovodja Grasič Franc, desetnik Maček Anton, desetnik Cirkelj Ivan, cesetnik Pesina Alojz, poddesetnik Vrbanjak Jak., poddesetnik Simon Dolenc, strelci Mauko Alojz, Al. Rutnik, Preložnik Franc, Petrič Jožef, Peteršič Pavel, Tement Mihael, Muakar Mihael in Rokus Rožičnik.

Žalostno poročilo smo prejeli od č. g. vojnega kurata iz vojaške bolnišnice dne 6. marca t. l., da je našel v daljni tujini na italijanski zemlji smrt za domovino črnovojnik Alojzij Oman, doma iz župnije Spielfeld. Bil je v 49. letu svoje starosti. Nekdaj je služil tri leta pri 47. pešpolku, a zdaj je bil do deljen neki trenski koloni. Dne 20. februarja so ga odnesli v vojaško bolnišnico. Ko so mu podelili sveto poslednje olje, je izdihnil svojo blago dušo. Rajni je bil od vseh v občini ljubljenu in spoštovan. Bog daj zvestemu možu, blagemu očetu ter vzornemu občanu večni mir!

Dne 10. marca t. l. je zadel sovražni šrapnel ob 10. uri dopoldne v glavo ognjičarja Baumana iz Srednjega Gasteraja v Slov. gor., in ob enih popoldne istega dne je junak že izdihnil svojo dušo. Odlikovan je bil s srebrno in bronasto kolajno in s Karlovim četnim križcem. Padli je bil od svojih mladih let pošten in dober sin, ud pevškega društva in Marijine družbe. Bil je potem kot mož na Planini na Kranjskem zopet pri pevskem društvu. Star je bil komaj 36 let. Bojeval se je od začetka italijanske vojne hrabro do zadnjega trenutka. Zapustil je pridno in pošteno ženo in en mesec starega otroka, starše, sestro in dva brata, ki sta še oba na bojnem polju. Brat Leopold je že obiskal grob svojega brata, ki počiva na pokopališču župnije Rai ob Pivju.

Na južnem bojišču je dne 5. aprila t. l. sovražna krogla pretrgala nit življenja vrlému 22letnemu mladeniču Rudolfu Zelenik iz Zupetine pri Sv. Antonu v Slov. gor. Bil je trikrat odlikovan: s srebrno svetinjo II. razreda, z bronasto svetinjo in s Karlovim križcem. Dva in pol leta je bil na bojišču. Starši so bili ponosni na njega, ker je bil vzor pridnega mladeniča. Rajnega je vse ljubilo zaradi njegovega tihega in mirnega značaja. Ko je došla žalostna vest, da je Rudolf padel, niso žalovali le oče in mati, brat in sestra ter sosedji, temveč cela župnija. Rajni je bil tudi vrl narodnjak.

Zadet od sovražne krogle je padel na tirolskem bojišču Franček Snoff od domačega pešpolka, doma iz Oseka pri Sv. Trojici v Slov. gor. Se zdrav in vesel je vzel jeseni l. l. slovo od svoje dobre mamic, očeta in bratov, katerih eden se tudi nahaja na italijanskem bojišču, ter sester. Ni Ti bilo dane, dragi Franček, videti več svojega doma, sosegel si pa zato plačilo nad zvezdami!

Zalostno vest so dobili Rebersakovi iz Zverinjaka pri Brezicah, da je njih najmlajši sin Jožef, sele 20 let star, umrl dne 22. aprila v bolnišnici v Pragi. Bil je ranjen na italijanskem bojišču, potem je bil pet mesecev v bolnišnici. Njegov brat Mihael se je boril leta 1914 v Galiciji, a se nič ne ve, kje da je.

Martin Jurgec, doma iz Paradiža pri Sv. Barbari v Haložah je padel na bojnem polju dne 8. aprila 1918. Razmesarjen je ležal do dne 17. aprila pod milim nebom. Sovražna granata mu je utrgala nit mladega življenja. Bil je komaj tretji mesec od doma. Njegov tihi značaj nam je bil zelo prikljupljiv in ostane nam vedno v spominu.

St. Pavel pri Preboldu. Junaske smrti je padel dne 25. oktobra l. l. ob začetku 12. ofenzive, pri kraju Selo na laški fronti tukajšnji posestnik in lesotržec g. Anton Vasle. Bil je v cvetu svoje moške dobe, star sele 35 let. Zapustil je lepo urejeno posestvo ter mlado vdovo s tremi otročički. Rajni je bil tudi občinski odbornik in svak šentpavelskega g. nadučitelja. Bodi mu lahka zemlja tuja! Nevolažljivi vdovi in zapuščenim otročičem ter sorodnikom pa dal Bog potrebne utihe in tolažbe. Prizadeji rodbini naše sožalje!

Dal je svoje življenje za cesarja in domovino dne 22. marca t. l. Breznik Jožef iz Spodnjih Zorjavov pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Vsi, kateri so ga poznali, jokajo za njim. Zapušča ženo in velike prijatelje, katere si je pridobil s svojo priljubljenostjo.

Vsem padlim slovenskih žrtvam naj sveti nebeska luč!

Nova mirovna odredba papeževa.

Papež Benedikt XV. je izdal pismo, ki tako-le glavo:

Kmalu se bo končalo četrto leto, odkar smo prevzeli, kmalu potem, ko se je pričela evropska svetovna vojna, v strahu breme papeštva. Ves ta čas se množile trajno strahote vojne, namesto da bi ponehavale. Trpljenje našega očetovskega srca vojšted strašnega zla, ki se je pričelo, ni prenehalo niti za trenutek. Čutili smo dejansko in resnično v žalostnih posledicah dogodkov bolešč celega sveta, tako da meremo reči s sv. Pavlom: „Kdo je bolan, da bi tudi mene ne bolelo? Kdo se pohujšuje, da bi tudi mene ne peklo?“ Istočasno nismo opustili ničesar, kar je bilo le mogoče storiti in smo tako izpolnili, kar zahteva od nas naša apostolska dolžnost, kakor tudi krščanska ljubezen.

Naš položaj je sedaj popolnoma podoben položaju kralja Jozafata, ko je zaklical v veliki tiski: Gospod Bog naših očetov, ti si Bog nebes in Gospod vseh kraljestev in vseh narodov. Sila in moč sta v tvojih rokah, nihče se ti ne more ustavljati. V naši tiski povzdignemo svoj glas k tebi. Ti nas boš uslišal in nas rešil. O Bog, ti si naše zadnje pribežališče! Zato se izročamo božji roki, ki vodi srca ljudi in potek dogodkov. Le od njega pričakujemo konca strašne sibe. Povrnili bo svoj mir razteptani zemlji in ponovil med ljudmi gospodstvo ljubezni in pravičnosti.

Najprej in predvsem pa moramo potolažiti jezo Boga, katerega je razžalila velika popačenost in toliko pregreh. Ponižna in goreča molitev bo učinkovala v teh okoliščinah veliko, če se bo opravljala vstrajno in z zaupanjem. Sveta daritev maše pa še bolj učinkuje, da si naklonimo božjo milost, ker prinaša nebeskemu Očetu tistega kot žrtev, ki je daroval samega sebe, da odredi vse, in ki je živel le za to, da je posredoval za nas.

Cerkvi gre dobra pravca, da predpisuje vsem dušnim pastirjem, naj darujejo maše v gotovih dneh za potrebnost krščanskega ljudstva. V teh posebnih dneh hoče Cerkev, mati usmiljenja, klicati božje usmiljenje za stiske svojih otrok. Kar je pa sedaj potrebnejšega, kakor da pričetna narodom zopet vladati mir in resnično bratstvo? Zelo važno se nam zdi zato, da naprosimo vse duhovnike, naj istočasno z nami praznujejo mašo na ta slovesen način. S tem pismom zato ukazujemo, naj dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, zaščitnikov krščanstva, vsi duhovniki darujejo mašo za narod in naj opravijo sveto daritev z označenim namenom. Vsi duhovniki, svetni in redovni, naj vedo, da store nekaj, kar nam je zelo všeč, če ta dan pri sv. daritvi združijo svoje namene z našimi. Katoliško svečeništvo vsega sveta bo darovalo s papežem združeno na vseh oltarjih vsega sveta žrtev sprave in ljubezni in bo delalo silo božjemu Srcu. Okrepilo se bo s tem naše upanje, da vidim izpolnitev želje Davidove, ki je tudi želja in hrepenenje narodov. Poljubila sta se pravičnost in mir.

Obletnica deklaracije in Tiskovni dom.

Dne 30. maja bomo praznovali obletnico znamenite deklaracije Jugoslovanskega kluba, ki zahteva združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo pod željno habsburške vladarske hiše, ker le na ta način postane naš narod prost večstoletnega nemškega suženjstva in mu je zagotovljen svoboda

razvoj in obstoj. Misel o samostojni Jugoslaviji je prešinila tekom enega leta ves slovenski narod. Od slovenskega izobraženca pa do priprostega in poštenega slovenskega kmeta in delavca se govori le o Jugoslaviji, ljudstvo je željno pričakuje in se je veselil, kakor bi že zdaj občutilo blagodejno prostost in svobodo, ki jo bo uživalo v njej.

A nasprotniki Jugoslavije vstajajo na vseh koncih in krajih. Nemci, ki so dozdaj gospodovali nad slovenskim ljudstvom, delajo na vso moč proti njej; nikakor nečejo privoliti, da bi bil Slovenec na svoji zemlji svoj gospod. Od vlade zahtevajo, da zatre jugoslovanske gibanje, da preganja slovensko duhovščino in drugo razumnost, ki nositelja jugoslovanske misli, da za Slovence omeji prostost zborovanja, kjer bi ljudstvo zahtevalo svoj pravice, in da strogo nastopa zoper slovensko časopisje, kjer se od dneva do dneva vedno bolj množijo bele lise.

Slovenci! Od Nemcev se nam je napovedala zopet vojska! Gre za naš narodni obstoj. Čakajo nas še težki narodni boji. Pa mi se jih ne bojimo. Če nas kruto preganjanje leta 1914 ni zlomilo, nas tudi prihodnji boji ne bodo. Zato glave po konci!

Obletnico jugoslovanske deklaracije moramo povsod slovesno praznovati! 30. maj je za nas zgodovinski dan prve vrste, ki nam je rodil idejo samostojnosti in svobode, ki je povzdignil našo narodno samozavest. Tega dneva ne smemo nikdar pozabiti! Praznuje naj se na zborovanjih, obhaja naj se po društvih z navduševalnimi predavanji. Jugoslovanska misel naj se ravno ob tem znamenitem dnevu še oglobi v ljudske duše, naj narod še bolj prešine, da narodu nobena stiska, nobena težava, nobene preganjanje ne more več izrgati narodnega prepričanja iz srca.

Ta dan pa hočemo posebno pokazati še tudi svoje požrtvovalnosti za narodne namene. Pred vsem priporočamo, da se na dan jugoslovanske deklaracije Slovenci spomnijo na

Tiskovni dom v Mariboru.

ki naj postane na slovenski meji središče slovenske omike in izobraženosti ter nepremagljiva slovenska trdnjava, ki naj odbija sovražne naskoke na slovensko zemljo in prepreči nemški most do Adrije.

Pol leta je preteklo, odkar se je raznesel po Slovenskem klic in prošnja za zbiranje prispevkov za Tiskovni dom. Ljudstvo je povsod spoznalo potrebo takega kulturnega središča za Slovence. Z vsi požrtvovalnostjo je pošiljalo doneske za svoj novi dom. Oglasilo se je dozdaj že 28 ustanovnikov, ki so darovali po 1000 K, in 82 dobrotnikov, ki so prispevali po 200 K, ter na tisoče drugih rodoljubov, ki so žrivovali manjše zneske. Tekmovali so med seboj v nabiranju doneskov: naša vrla duhovščina, vedno vneto za narodno probujo slovenskega ljudstva, naše razumnost, naše slovensko kmetijsko ljudstvo, a predvsem pa naša vrla narodna dekleta, ki so organizirana v Marijinih družbah in dekliških zvezah. Cele župnije so postale „ustanovnice“, cele Marijine družbe pa „dobrotnice“ Tiskovnega doma. Hvala in neizbrisna slava vsem dosečajnim darovalcem, pa tudi pridnim nabiralcem in neustrašenim nabiralkam prispevkov za Tiskovni dom. Bog jim povrne vse te store!

Vendar pa je še mnogo župnij in okrajev ter na tisoče in tisoče posameznikov, ki se dozdaj niso še pridružili graditeljem Tiskovnega doma v Mariboru.

Slovenci! Povodom obletnice jugoslovanske deklaracije dne 30. maja žrtvujte vsak po svoji moči za Tiskovni dom. Vsak še tako mali dar je dobro došel. Vrla dekleta, agitirajte kakor dozdaj tudi zanaprej za naše prepotrebno kulturno središče! Bog vam bo poplačal Vaš trud in narod slovenski vam bo ohranil hvaležen spomin!

Dr. A. Jerovšek, ravn. Cirilove tiskarne.

Za Tiskovni dom se pošiljajo prispevki na naslov: Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. Ustanovniki plačajo 1000 K, a dobrotniki pa po 200 K. Za vse darovalce, žive in mrtve, se opravi mesečno ena sv. maša v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Prvi dar za Tiskovni dom ob obletnici naše jugoslovanske deklaracije je poslal iz boljša narednik Vinko Lašič in sicer 10 K s pristavkom: Bog naj krepí vse, ki delujejo za ojačanje naše krasne slovenske domovine!

Razne politične vesti.

Jugoslovanski minister dr. Ivan vitez Zolger je odstopil, ker ni maral več sedeti s Seidlerjem pri eni mizi in ker ni hotel podpirati Seidlerjevih nemškonalnih načrtov proti Slovanom. Zolger je bil eden najbolj sposobnih ministrov. Cesar Karel je pisal vitezju Zolgerju ljubeznjivo lastnoročno pismo, v katerem mu naznanja, da ga milostno odpušča z njegovega mesta ter mu izreka za njegovo delovanje svojo zahvalo in popolno priznanje. V znak zahvale je cesar podelil vitezju Zolgerju visoko odlikovanje: red železne krone I. razreda. S tem je ce-

sar sam pokazal, da visoko ceni in čišla Jugoslovane. V soboto, dne 11. t. m., je cesar milostno sprejel viteza Zolgerja v posebni avdienci.

Ministrski predsednik Seidler si ne bo več upal pred državni zbor. To je gotovo. Tudi noben njegov minister se ne bo smel več pokazati pred državno zbornico. Seidler, ki je poprej slovesno zatrdel, da bo izvedel samoupravo za vse narode, se je sedaj popolnoma zapisal vsenemškemu hujškarjem in je kar preko visokih glav in preko drugih ministrov preglašil nadvlado Nemcev nad Slovani. Češko deželo hoče razdeliti tako, kot zahtevajo Nemci; nas Slovence ne mara prideliti k Jugoslaviji, a temveč hoče, da bi tekel vsenemški most od Hamburga do Trsta po slovenskih tleh. Vse to hoče Seidler izvesti brez državnega zbora, ker ve, da ima zbornica veliko protinemško večino. Slovani, posebno Čehi in Jugoslovani, so sedaj tako trdno sklenili svoje vrste proti Nemcem, da se nam ni prav nič bati za našo bodočnost. Seidler bo moral iti s svojim ministrstvom, a Slovani bomo ostali in bomo brez njega in brez Nemcev dobili svojo Jugoslavijo, v kateri bomo živeli srečno in zadovoljno mi in naši potomci.

Čehi odklanjajo razgovor z dr. Seidlerjem. Ministrski predsednik dr. Seidler je dne 13. maja povabil k sebi na razgovor oba vodilna češka politika poslance Staneka in Tušarja. V pismu na dr. Seidlerja sta pa imenovana izjavila, da se ne marata udeležiti razgovora s sedanjo vlado.

Romarji. Na ure baje v kratkem gredo pogledat na Dunaj nemškutarški župani in vsenemški mameluki in Stajerčevi bedaki. Tako pišejo iz Ptuj. Ti ljudje hočejo cesarja svariti, da ja ne bode pritril ustanovitvi samostojne Jugoslavije. Nesli bodo na Dunaj sliko, na kateri bo naslikan strašni jugoslovanski zmaj, kateri hoče požreti uboge Nemce na slovenskem jugu. Grozno je žrelo te pošasti! Slika kaže, kako hoče zmaj, ki ima — o joj — kar tri glave, pogoltniti celo Stajersko do Mure in tudi Korško do zadnje kofe, kjer prebivajo Slovenci. Mesta Celovec, Maribor, Ptuj in Celje so že med zobmi te strašne pošasti. Cele trume Nemcev, Švabov in nemškutarjev je že pogoltnil ta strašni zmaj. Da bi našli svojega Martina Krpana, bodo potovali na Dunaj in sliko o strašnem jugoslovanskem zčaju bodo nosili Stajerčevi backi po dunajskih ulicah. Klicali pa bodo: „Za božjo voljo, pomagajte, pomagajte!“ Da se bodo imena teh slavni mož ovekovečila, bo „Slovenski Gospodar“ ob priliki prinesel imena Stajerčevih remarjev.

Vsenemški volkstag v Mariboru se je preteklo nedeljo izvršil zelo klaverno. Dasiravno so bobnali na vse pretege po mestu in okolici za udeležbo, vendar vsak naš vaški shod glede udeležbe in navdušenja daleč presega to zborovanje vsenemških hujškarjev. Na volkstagu je bilo toliko ljudi, kakor če kmetje iz Slovenskih goric pripeljejo črešnje na trg. Bili so to uradniki, nekaj plesnivih nemškutarjev iz okolice, otroci od 8—15 let, komiji, vajenci, in radovedneži vseh barv. Poslednjih je bilo največ. Da so otroci in radovedneži prevladali na zborovanju, se je videlo takoj pri otvoritvi. Celjskega Ambrozija, ki je otvoril zborovanje, so pozdravili otroci s svojim tankoglasnim „Heil!“ Govorila sta advokat dr. Mravljak in tirolski profesor Mayer. Oba sta hujškala proti Slovanom in klicala zborovalce na boj proti nevarnim Jugoslovanom. Kakor se je shod klaverno začel, tako se je tudi klaverno in žalostno končal. Delavske ljudstvo je klicalo: Dajte nam raje kruha, od vsega nemštva ne bomo siti. Jata otrok se je po zborovanju razlila po mestu in kričala pred Narodnim domom in pred Verstovšekovo hišo svoj „Heil!“, in kullla pesem „Die Wacht am Rhein“, druge nesreče pa ni bilo. Nemce je najbolj jezilo, da niso smeli pobijati na slovenskih hišah šipe in napadati Slovence. Vsenemci so dosegli s tem shodom veliko blamaže in odbili od sebe še na stotine tistih, ki so poprej držali z njimi. Mo pa moramo zopet pribiti: Ne z eno besedo niso govorniki ali zborovalci počastili cesarja in cesarsko hišo, temveč so slavili samo Nemčijo, Viljema in Bismarcka. Zalostno je tudi, da se sme na vsenemških shodih tako grdo sramotiti našo cesarsko hišo, kakor se je to zgodilo na tem vsenemškem zborovanju. — Vsenemci so prirideli enak shod na Krizevo v Ljubnu na Gornjem Stajerskem in v Sterzingu na Tirolskem.

Se eno pismo našega cesarja. Poročila iz Francije pravijo, da je naš cesar pisal še eno drugo pismo, ki je baje še važnejše, nego je bilo ono, ki ga je pisal svojemu svaku princu Sikstu burbonskemu. V drugem pismu je naš cesar baje izrekel svoje prepričanje, da se mu bo posrečilo pridobiti Nemčijo za to, da bi se sklenil mir pod pogojem, če bi zavezniki svoje zahteve po ozemlju omejili na Alzacijo-Loreno. Samoumevno bi morala Nemčija izprazniti zasedena ozemlja in Belgija bi morala zopet postati neodvisna. Na cesarjevo prošnjo se je Francija s častno besedo zavezala, da ne izda vsebine tega pisma. Med pogajanjmi je francoski ministrski predsednik predlagal, da bi naj Avstrija odstopila Italiji Trst in južni del Tirolske, dobila bi pa za to nemško Slezijo. Na ta predlog je cesar Karel odgovoril, da je proti temu važen pomislek, ker se nahaja južni del Tirolske v naši oblasti, dočim Francija še ni za-

Zalestno vest se dobili Rebersakovi iz Zverinjaka pri Brezicah, da je njih najmlajši sin Jožef, sele 20 let star, umrl dne 22. aprila v bolnišnici v Pragi. Bil je ranjen na italijanskem bojišču, potem je bil pet mesecev v bolnišnici. Njegov brat Mihael se je boril leta 1914 v Galiciji, a se nič ne ve, kje da je.

Martin Jurgec, doma iz Paradiža pri Sv. Barbari v Haložah je padel na bojnem polju dne 8. aprila 1918. Razmesarjen je ležal do dne 17. aprila pod milim nebom. Sovražna granata mu je utrgala nit mladega življenja. Bil je komaj tretji mesec od doma. Njegov tihi značaj nam je bil zelo prikljupljiv in ostane nam vedno v spominu.

St. Pavel pri Preboldu. Junaske smrti je padel dne 25. oktobra l. l. ob začetku 12. ofenzive, pri kraju Selo na laški fronti tukajšnji posestnik in lesotrzec g. Anton Vasle. Bil je v cvetu svoje moške dobe, star sele 35 let. Zapustil je lepo urejeno posestvo ter mlado vdovo s tremi otročički. Rajni je bil tudi občinski odbornik in svak šentpavelskega g. nadučitelja. Bodi mu lahka zemlja tuja! Nevolažljivi vdovi in zapuščenim otročičem ter sorodnikom pa dal Bog potrebne utihe in tolažbe. Prizadeži rodbini naše sožalje!

Dal je svoje življenje za cesarja in domovine dne 22. marca t. l. Breznik Jožef iz Spodnjih Zorjavov pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Vsi, kateri so ga poznali, jokajo za njim. Zapušča ženo in velike prijatelje, katere si je pridobil s svojo priljubljenostjo.

Vsem padlim slovenskih žrtvam naj sveti nebeska luč!

Nova mirovna odredba papeževa.

Papež Benedikt XV. je izdal pismo, ki tako-le glavo:

Kmalu se bo končalo četrto leto, odkar smo prevzeli, kmalu potem, ko se je pričela evropska svetovna vojna, v strahu breme papeštva. Ves ta čas se množile trajno strahote vojne, namesto da bi ponehavale. Trpljenje našega očetovskega srca vojšted strašnega zla, ki se je pričelo, ni prenehalo niti za trenutek. Čutili smo dejansko in resnično v žalostnih posledicah dogodkov bolešč celega sveta, tako da meremo reči s sv. Pavlom: „Kdo je bolan, da bi tudi mene ne bolelo? Kdo se pohujšuje, da bi tudi mene ne peklo?“ Istočasno nismo opustili ničesar, kar je bilo le mogoče storiti in smo tako izpolnili, kar zahteva od nas naša apostolska dolžnost, kakor tudi krščanska ljubezen.

Naš položaj je sedaj popolnoma podoben položaju kralja Jozafata, ko je zaklical v veliki tiski: Gospod Bog naših očetov, ti si Bog nebes in Gospod vseh kraljestev in vseh narodov. Sila in moč sta v tvojih rokah, nihče se ti ne more ustavljati. V naši tiski povzdignemo svoj glas k tebi. Ti nas boš uslišal in nas rešil. O Bog, ti si naše zadnje pribežališče! Zato se izročamo božji roki, ki vodi srca ljudi in potek dogodkov. Le od njega pričakujemo konca strašne sibe. Povrnili bo svoj mir razteptani zemlji in ponovil med ljudmi gospodstvo ljubezni in pravičnosti.

Najprej in predvsem pa moramo potolažiti jezo Boga, katerega je razžalila velika popačenost in toliko pregreh. Ponižna in goreča molitev bo učinkovala v teh okoliščinah veliko, če se bo opravičevala vstrajno in z zaupanjem. Sveta daritev maše pa še bolj učinkuje, da si naklonimo božjo milost, ker prinaša nebeskemu Očetu tistega kot žrtev, ki je daroval samega sebe, da odredi vse, in ki je živel le za to, da je posredoval za nas.

Cerkvi gre dobra pravca, da predpisuje vsem dušnim pastirjem, naj darujejo maše v gotovih dneh za potrebnost krščanskega ljudstva. V teh posebnih dneh hoče Cerkev, mati usmiljenja, klicati božje usmiljenje za stiske svojih otrok. Kar je pa sedaj potrebnejšega, kakor da pričetna narodom zopet vladati mir in resnično bratstvo? Zelo važno se nam zdi zato, da naprosimo vse duhovnike, naj istočasno z nami praznujejo mašo na ta slovesen način. S tem pismom zato ukazujemo, naj dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, zaščitnikov krščanstva, vsi duhovniki darujejo mašo za narod in naj opravijo sveto daritev z označenim namenom. Vsi duhovniki, svetni in redovni, naj vedo, da store nekaj, kar nam je zelo všeč, če ta dan pri sv. daritvi združijo svoje namene z našimi. Katoliško svečeništvo vsega sveta bo darovalo s papežem združeno na vseh oltarjih vsega sveta žrtev sprave in ljubezni in bo delalo silo božjemu Srcu. Okrepilo se bo s tem naše upanje, da vidim izpolnitev želje Davidove, ki je tudi želja in hrepenenje narodov. Poljubila sta se pravičnost in mir.

Obletnica deklaracije in Tiskovni dom.

Dne 30. maja bomo praznovali obletnico znamenite deklaracije Jugoslovanskega kluba, ki zahteva združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo pod željno habsburške vladarske hiše, ker le na ta način postane naš narod prost večstoletnega nemškega suženjstva in mu je zagotovljen svoboda

razvoj in obstoj. Misel o samostojni Jugoslaviji je prešinila tekom enega leta ves slovenski narod. Od slovenskega izobraženca pa do priprostega in poštenega slovenskega kmetu in delavca se govori le o Jugoslaviji, ljudstvo je željno pričakuje in se je veselil, kakor bi že zdaj občutilo blagodejno prostost in svobodo, ki jo bo uživalo v njej.

A nasprotniki Jugoslavije vstajajo na vseh koncih in krajih. Nemci, ki so dozdaj gospodovali nad slovenskim ljudstvom, delajo na vso moč proti njej; nikakor nečejo privoliti, da bi bil Slovenec na svoji zemlji svoj gospod. Od vlade zahtevajo, da zatre jugoslovanske gibanje, da preganja slovensko duhovščino in drugo razumnost, ki nositelja jugoslovanske misli, da za Slovence omeji prostost zborovanja, kjer bi ljudstvo zahtevalo svoj pravice, in da strogo nastopa zoper slovensko časopisje, kjer se od dneva do dneva vedno bolj množijo bele lise.

Slovenci! Od Nemcev se nam je napovedala zopet vojska! Gre za naš narodni obstoj. Čakajo nas še težki narodni boji. Pa mi se jih ne bojimo. Če nas kruto preganjanje leta 1914 ni zlomilo, nas tudi prihodnji boji ne bodo. Zato glave po konci!

Obletnico jugoslovanske deklaracije moramo povsod slovesno praznovati! 30. maj je za nas zgodovinski dan prve vrste, ki nam je rodil idejo samostojnosti in svobode, ki je povzdignil našo narodno samozavest. Tega dneva ne smemo nikdar pozabiti! Praznuje naj se na zborovanjih, obhaja naj se po društvih z navduševalnimi predavanji. Jugoslovanska misel naj se ravno ob tem znamenitem dnevu še oglobi v ljudske duše, naj narod še bolj prešine, da narodu nobena stiska, nobena težava, nobene preganjanje ne more več izrgati narodnega prepričanja iz srca.

Ta dan pa hočemo posebno pokazati še tudi svoje požrtvovalnosti za narodne namene. Pred vsem priporočamo, da se na dan jugoslovanske deklaracije Slovenci spomnijo na

Tiskovni dom v Mariboru.

ki naj postane na slovenski meji središče slovenske omike in izobraženosti ter nepremagljiva slovenska trdnjava, ki naj odbija sovražne naskoke na slovensko zemljo in prepreči nemški most do Adrije.

Pol leta je preteklo, odkar se je raznesel po Slovenskem klic in prošnja za zbiranje prispevkov za Tiskovni dom. Ljudstvo je povsod spoznalo potrebo takega kulturnega središča za Slovence. Z vsi požrtvovalnostjo je pošiljalo doneske za svoj novi dom. Oglasilo se je dozdaj že 28 ustanovnikov, ki so darovali po 1000 K, in 82 dobrotnikov, ki so prispevali po 200 K, ter na tisoče drugih rodoljubov, ki so žrivovali manjše zneske. Tekmovali so med seboj v nabiranju doneskov: naša vrla duhovščina, vedno vneto za narodno probujo slovenskega ljudstva, naše razumnost, naše slovensko kmetstvo, naše predvsem pa naša vrla narodna dekleta, ki so organizirana v Marijinih družbah in dekliških zvezah. Cele župnije so postale „ustanovnice“, cele Marijine družbe pa „dobrotnice“ Tiskovnega doma. Hvala in neizbrisna slava vsem dosečajnim darovalcem, pa tudi pridnim nabiralcem in neustrašenim nabiralkam prispevkov za Tiskovni dom. Bog jim povrne vse te store!

Vendar pa je še mnogo župnij in okrajev ter na tisoče in tisoče posameznikov, ki se dozdaj niso še pridružili graditeljem Tiskovnega doma v Mariboru.

Slovenci! Povodom obletnice jugoslovanske deklaracije dne 30. maja žrtvujte vsak po svoji moči za Tiskovni dom. Vsak še tako mali dar je dobro došel. Vrla dekleta, agitirajte kakor dozdaj tudi znanprej za naše prepotrebno kulturno središče! Bog vam bo poplačal Vaš trud in narod slovenski vam bo ohranil hvaležen spomin!

Dr. A. Jerovšek, ravn. Cirilove tiskarne.

Za Tiskovni dom se pošiljajo prispevki na naslov: Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. Ustanovniki plačajo 1000 K, a dobrotniki pa po 200 K. Za vse darovalce, žive in mrtve, se opravi mesečno ena sv. maša v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Prvi dar za Tiskovni dom ob obletnici naše jugoslovanske deklaracije je poslal iz boljša narednik Vinko Lašič in sicer 10 K s pristavkom: Bog naj krepí vse, ki delujejo za ojačanje naše krasne slovenske domovine!

Razne politične vesti.

Jugoslovanski minister dr. Ivan vitez Zolger je odstopil, ker ni maral več sedeti s Seidlerjem pri eni mizi in ker ni hotel podpirati Seidlerjevih nemškonalnih načrtov proti Slovanom. Zolger je bil eden najbolj sposobnih ministrov. Cesar Karel je pisal vitezju Zolgerju ljubeznjivo lastnorčno pismo, v katerem mu naznanja, da ga milostno odpušča z njegovega mesta ter mu izreka za njegovo delovanje svojo zahvalo in popolno priznanje. V znak zahvale je cesar podelil vitezju Zolgerju visoko odlikovanje: red železne krone I. razreda. S tem je ce-

sar sam pokazal, da visoko ceni in čišla Jugoslovane. V soboto, dne 11. t. m., je cesar milostno sprejel viteza Zolgerja v posebni avdienci.

Ministrski predsednik Seidler si ne bo več upal pred državni zbor. To je gotovo. Tudi noben njegov minister se ne bo smel več pokazati pred državno zbornico. Seidler, ki je poprej slovesno zatrjeval, da bo izvedel samoupravo za vse narode, se je sedaj popolnoma zapisal vsenemškemu hujškačem in je kar preko visokih glav in preko drugih ministrov preglašil nadvlado Nemcev nad Slovani. Češko deželo hoče razdeliti tako, kot zahtevajo Nemci; nas Slovence ne mara prideliti k Jugoslaviji, a temveč hoče, da bi tekel vsenemški most od Hamburga do Trsta po slovenskih tleh. Vse to hoče Seidler izvesti brez državnega zbora, ker ve, da ima zbornica veliko protinemško večino. Slovani, posebno Čehi in Jugoslovani, so sedaj tako trdno sklenili svoje vrste proti Nemcem, da se nam ni prav nič bati za našo bodočnost. Seidler bo moral iti s svojim ministrstvom, a Slovani bomo ostali in bomo brez njega in brez Nemcev dobili svojo Jugoslavijo, v kateri bomo živeli srečno in zadovoljno mi in naši potomci.

Čehi odklanjajo razgovor z dr. Seidlerjem. Ministrski predsednik dr. Seidler je dne 13. maja povabil k sebi na razgovor oba vodilna češka politika poslance Staneka in Tušarja. V pismu na dr. Seidlerja sta pa imenovana izjavila, da se ne marata udeležiti razgovora s sedanjo vlado.

Romarji. Na ure baje v kratkem gredo pogledat na Dunaj nemškutarški župani in vsenemški mameluki in Stajerčevi bedaki. Tako pišejo iz Ptuj. Ti ljudje hočejo cesarja svariti, da ja ne bode pritril ustanovitvi samostojne Jugoslavije. Nesli bodo na Dunaj sliko, na kateri bo naslikan strašni jugoslovanski zmaj, kateri hoče požreti uboge Nemce na slovenskem jugu. Grozno je žrelo te pošasti! Slika kaže, kako hoče zmaj, ki ima — o joj — kar tri glave, pogoltniti celo Stajersko do Mure in tudi Korško do zadnje kofe, kjer prebivajo Slovenci. Mesta Celovec, Maribor, Ptuj in Celje so že med zobmi te strašne pošasti. Cele trume Nemcev, Švabov in nemškutarjev je že pogoltnil ta strašni zmaj. Da bi našli svojega Martina Krpana, bodo potovali na Dunaj in sliko o strašnem jugoslovanskem zčaju bodo nosili Stajerčevi backi po dunajskih ulicah. Klicati pa bodo: „Za božjo voljo, pomagajte, pomagajte!“ Da se bodo imena teh slavni mož ovekovečila, bo „Slovenski Gospodar“ ob priliki prinesel imena Stajerčevih remarjev.

Vsenemški volkstag v Mariboru se je preteklo nedeljo izvršil zelo klaverno. Dasiravno so bobnali na vse pretege po mestu in okolici za udeležbo, vendar vsak naš vaški shod glede udeležbe in navdušenja daleč presega to zborovanje vsenemških hujškačev. Na volkstagu je bilo toliko ljudi, kakor če kmetje iz Slovenskih goric pripeljejo črešnje na trg. Bili so to uradniki, nekaj plesnivih nemškutarjev iz okolice, otroci od 8—15 let, komiji, vajenci, in radovedneži vseh barv. Poslednjih je bilo največ. Da so otroci in radovedneži prevladali na zborovanju, se je videlo takoj pri otvoritvi. Celjskega Ambrozija, ki je otvoril zborovanje, so pozdravili otroci s svojim tankoglasnim „Heil!“ Govorila sta advokat dr. Mravljak in tirolski profesor Mayer. Oba sta hujškala proti Slovincem in klicala zborovalce na boj proti nevarnim Jugoslovancem. Kakor se je shod klaverno začel, tako se je tudi klaverno in žalostno končal. Delavske ljudstvo je klicalo: Dajte nam raje kruha, od vsega nemštva ne bomo siti. Jata otrok se je po zborovanju razlila po mestu in kričala pred Narodnim domom in pred Verstovšekovo hišo svoj „Heil!“, in kullla pesem „Die Wacht am Rhein“, druge nesreče pa ni bilo. Nemce je najbolj jezilo, da niso smeli pobijati na slovenskih hišah šipe in napadati Slovence. Vsenemci so dosegli s tem shodom veliko blamaže in odbili od sebe še na stotine tistih, ki so poprej držali z njimi. Mo pa moramo zopet pribiti: Ne z eno besedo niso govorniki ali zborovalci počastili cesarja in cesarsko hišo, temveč so slavili samo Nemčijo, Viljema in Bismarcka. Žalostno je tudi, da se sme na vsenemških shodih tako grdo sramotiti našo cesarsko hišo, kakor se je to zgodilo na tem vsenemškem zborovanju. — Vsenemci so priridili enak shod na Krizevo v Ljubnu na Gornjem Stajerskem in v Sterzingu na Tirolskem.

Se eno pismo našega cesarja. Poročila iz Francije pravijo, da je naš cesar pisal še eno drugo pismo, ki je baje še važnejše, nego je bilo ono, ki ga je pisal svojemu svaku princu Sikstu burbonskemu. V drugem pismu je naš cesar baje izrekel svoje prepričanje, da se mu bo posrečilo pridobiti Nemčijo za to, da bi se sklenil mir pod pogojem, če bi zavezniki svoje zahteve po ozemlju omejili na Alzacijo-Loreno. Samoumevno bi morala Nemčija izprazniti zasedena ozemlja in Belgija bi morala zopet postati neodvisna. Na cesarjevo prošnjo se je Francija s častno besedo zavezala, da ne izda vsebine tega pisma. Med pogajanjmi je francoski ministrski predsednik predlagal, da bi naj Avstrija odstopila Italiji Trst in južni del Tirolske, dobila bi pa za to nemško Slezijo. Na ta predlog je cesar Karel odgovoril, da je proti temu važen pomislek, ker se nahaja južni del Tirolske v naši oblasti, dočim Francija še ni za-

sedla Slezije. Lojd Zorž je baje obetovano povdarjal važnost avstrijskih predlogov ter izrazil željo, da bi se tako lepe prilike, skleniti mir, ne smelo pustiti v nemar. — Uradno se poroča, da o tem pismu ni nič resničnega.

Naš cesar v nemškem glavnem stanu. Dne 12. t. m. je naš cesar obiskal nemškega cesarja Viljema v nemškem glavnem stanu. Našega cesarja so med drugimi spremljali tudi zunanji minister grof Burian, načelnik generalnega štaba baron Arz in avstrijski poslanik v Berlinu princ Hohenlohe. Vršila so se posvetovanja o političnih, gospodarskih in vojaških vprašanjih, ki se tičejo sedanjega in bodočega razmerja med nami in Nemčijo. Dosegel se je v vseh vprašanjih popoln sporazum in je bilo sklenjeno, da se naj v bodoče zavezniško razmerje med obema državama še bolj izpopolni, poglobi in utrdi ter da naj bo naša zveza z Nemčijo v bodoče še bolj tesna in trdna, kakor je bila dosedaj. Obisk našega cesarja v nemškem glavnem stanu je bil baje vsled tega primeren, ker se je v sovražnem inozemstvu domnevalo, da je postalo razmerje med našim in nemškim cesarjem vsled pisma, katerega je naš cesar poslal princu Sikstu Burbonskemu, nekoliko zrahljano.

Pruska zbornica je tudi v tretjem branju odklonila vladno predlogo glede uvedbe splošne in enake volilne pravice v Prusiji. Prasi torej ne marajo, da bi v Prusiji prišlo ljudstvo do svojih pravic, zlasti zaradi tega ne, ker bi vsled nove volilne preosnove prišli tudi Poljaki do večje veljave.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču razven boj za goro Corno nobenih važnejših dogodkov — Na francoskem bojišču hudi artilerijski boji severno od kanala La Basse v Flandriji. Sicer je pa položaj nespremenjen.

V Trbovlje!

Veliki manifestacijski shod

se vrši dne 19. maja, na Binkoštno nedeljo popoldne ob 2. v Trbovljah v prostorih Martina Pust (pri Špancu). Govorili bodo: Dr. Benkovič, dr. Ravnihar, dr. Korošec, dr. Kramer.

Za jugoslovansko idejo vsi na shod!

Tedenske novice.

Naši listi v nevarnosti, da ne dobijo papirja. Vojska že dela tudi pri papirju težave. Mi smo dobili obvestilo, da nam dosedajna papirna fabrika ne sme več pošiljati papirja. Kam so nas pridelili, še ne vemo. Na vsak način bodo nastale pri nas radi papirja velike težave. Ako se stvar kmalu ne pojasni, bomo prisiljeni, takoj skrečiti naše liste na štiri strani. V tem slučaju bodo seveda izpadli inserati, tako da bodo čitatelji dobili cele štiri strani novic. Toliko v obvestilo!

Trideseti maj se bliža. Na Telovo bomo obhajali po širni jugoslovanski domovini od Mure do sinje Adrije obletnico jugoslovanske deklaracije. Slovenska društva na plan! Če se še niste, odločite se takoj za veličastno proslavo tega dne. Slavje se lahko vrši tudi nedeljo poprej ali pozneje. Jugoslaviji slava!

Svobodni hočemo biti.

I nam piše: Naša želja je, da postanemo mi Slovenci enkrat prost narod, rešeni tujega jarma. Mi ne maramo biti več sužnji oholih Nemcev. Mi hočemo biti enkrat sami svoji gospodarji Jugoslovani pod habsburškim žezlom. Živela Jugoslavija!

Za jugoslovansko deklaracijo so se se izjavili duhovščina kozjanske dekanije; Zitevc v Slov. gor., občine: Sv. Tomaž, Ternovci in Savci pri Ormožu Pokošje pri Slov. Bistrici, Trnovski vrh v Slov. goricah (36 mož, 48 žen, 47 deklet in 20 fantov), obč. odbor Drstelja pri Ptuj (46 mož in 72 žen) Prepolje 187, Starše 188, Loka 48, Zlatolčje 172, skupaj v Št. Janžu n. Dr. p. 823, Svečina 285 — Če so v kakem kraju podpisali deklaracijo, a še ni bilo objavljeno naj se nam naznani.

Tabor na Bizeljskem. Na slovensko-hrvatskem taboru na Bizeljskem se je zbralo v nedeljo dne 12. t. m. pod milim nebom okoli 6000 ljudi, od

teh skoro polovica Hrvatov. Navdušenje za Jugoslavijo je priklopelo do vrhunca. Govorili so dr. Korošec, dr. Jankovič, dr. Benkovič in Dalmatinec Segvič. Hrvat je klical Slovence: Ne zaupaj Nemcu in zimskemu solncu. Bizeljske in brežiške Slovenke so izročile dr. Korošcu več tisočakov za mariborsko slovensko šolo. — Utis, ki je napravil veličastni tabor na Bizeljskem na naše ljudstvo je velikanski.

Bratovščina N. lj. Gospe presv. Srca pri 66. oo. frančiškanih v Mariboru obhaja dne 31. majnika svoj glavni praznik. Služila se bo večika sv. maša na čast N. lj. Gospe, ki se imenuje „upanje obupajočih in priprošnjica v najtežavnejših zadevah“, za vse ude mariborske bratovščine in njihove zadeve. Udi naj se na ta praznik pripravljajo z devetdnevnično. Novi udi se vsak čas tudi pismeno sprejemajo.

Na rojstni dan cesarice Zite (dne 9. t. m.) v Mariboru zopet ni razobesil noben Nemec zastave. Videli smo samo male zastave na uradnih poslopih, sicer pa Nemci niso pokazali, da je Zita njih cesarica.

Obmejni Slovenec vjel polkovni štab. Korporal Ferdo Nikl, sin veleposestnice Jožefe Nikl v Selnici ob Muri, je pri 12. ofenzivi proti Italijanom kot poveljnik naskakovalne patrolje 47. pešpolka presenetil v nekem predoru italijanski polkovni štab in ga vjel. Med visokimi častniki je bil tudi italijanski general. Nikl je za svojo hrabrost dobil nedavno veliko srebrno kolajno. Poprej je že odlikovan z dvema kolajnama.

„Stajere“ ali kuga v Ptuj. Zaveden slovenski vojak Jernej Kores, nam piše: Kako se je gilita krota („Stajere“) sem priklatlja, mi ni znano, pač pa obžalujem tiste nevedne, naj si bo kmetске ali meščanske osebe, ki čitajo ta podli list. Naj čita človek časnike od vseh štirih vetrov, nikjer ne najde toliko sovraštva in nadutosti zoper našo vero in naš slovenski jezik, kakor v slovensko tiskajočem se „Stajereu.“ Sramota! Da se Linhartu hlačice tresejo pred Jugoslavijo, lahko ugane vsak količkar zaveden človek. Iz strahu pred Jugoslavijo kriči ter nas v svoji 16. številki imenuje celo cigane. Se celo našega prvobornilca Jugoslavije imenuje „ciganski vodja.“ Seveda sili Linhartu in vsem nemčurjem kri v možgane, ker Jugoslavija prihaja z velikim korakom. Skoraj bo Linharta in njegove mešetarje zadel usoda, kakoršne niti ne pričakuje.

Kdo naj nas straži in varuje! Koroški „Mir“ piše: „V mirnem in varnem času smo imeli vedno dosti žandarjev. Povsod so stikali okoli. Zdaj je pa orožnik prav redka prikazen. Odposlali so jih na vse strani. Zadnji čas jih je moralo tudi več (s Koroške menda 50) oditi v Ukrajino, rekvirirat žito, doma pa — tatovi krađejo. Ni žandarjev, ki bi jih preganjali in zasledovali; ne mož, ki bi svoj dom varovali. In ljudje se s strahom poprašujejo, kaj bo? — Tudi na Stajerskem se dan za dnem množijo tatvine, poboji, opt in umori, ki jih izvršujejo dezertjerji in enake druge ljudje. Orožniki pa raje stikajo za podpisovalci deklaracije...“

Poboj v Oslu. Župan Ačko iz Osla pri Slov. Bistrici, ki je napadel rekvizijsko komisijo, se je sam javil sodniji. Ačko je zaveden pristaš Stajerca, čeravno ga prištevajo med Jugoslovane. Stajerc ne mara braniti svojega somišljenika, čeravno se temu godi v mnogem oziru celo krivica. Povod za napad so namreč dali drugi. Ačkb je bil razburjen, ker se je baje ljudem odvezemal celo nujno potrebni semenski krompir in ker je hotel varovati svojo hčer. Sicer pa bo sodnijska obravnava prinesla več jasnosti v vso zadevo.

Roparska tolpa ob Sotli. Silni strah povzročuje v kozjanskem in brežiškem okraju ob Sotli neka organizirana roparska tolpa, po splošnem mnenju vojaški dezertjerji, ki ropajo in morijo. Vlomili so že na pre mnogih krajih in vse odnesli. Dne 25. aprila so napadli hišo posestnika Cimperšek v Križah št. 31, fare podsredške. Nastopali so naravnost zverinski in nečloveško. Pobili so vsa okna, težko poškodovali gospodarja in gospodinj, hčerko Ano, 16 let staro, in sina Janeza, 20 let starega, ki sta hotela ubežati skozi okno, pa na zverinski način umorili. Janezu so črepanjo vbili, na drugem mestu s sekiro ali kakim podobnim predmetom lobanjo razsekali, na plečah 5-krat ubodli. Ano tudi naravnost zaklali. Oba sta imela po 12 večinoma težkih ran. Kako poživljeno surovi so morali storilci biti, da so tako ravnali. Čas je že skrajni, da se žandarmerijska mesta in orožniki pomnožijo. Sedaj omagujejo, toliko dela imajo. Skrajno potrebno bi pa tudi bilo, da bi se vse one dvomljive elemente, ki so iz vojne dezertirali, sedaj pa samo pohajkujejo, Bogu čas krađejo in hudobije uganjajo, polovili in jih zopet vtaknili v vojaške suknje, pridne gospodarje pa domov poslali da bi reševali propadajoče kmetije.

Tast ustrelil svojega zeta. Od Sv. Urbana pri Ptuj se nam piše: Zločin podivjanosti zgodil se je v nedeljo, dne 12. t. m. Zet Pihler pride k svojemu tASTU, znanemu Korošičjak-Rojko, po razno kmetijsko orodje. Rojko se je zetovi želji protivil, zgrabil je nabito puško, nameril skoz okno na svojega zeta od zadaj, en strel in nesrečnik se zgrudi mrtv na tla. Pihler Konrad, vrl mož, bil je od začetka vojne v Galiciji v hudih bojih, si je tam nakopal bolezen, radi katere je bil sedaj oproščen vojaštva, zapušča isto-

tako vrlo ženo, žalujočo vdovo in nedorasle otroke. Obžalujemo slučaj tem bolj, ker je to sad ptujskega „Stajerca“, iz katerega se je Rojko nasrkal brezverskega duha. Splošno opazujemo med Stajercijanci pri vsaki priliki grdo podivjanost.

Železniška nesreča v Ptuj. V torek, dne 14. t. m., zjutraj je trčil na ptujskem kolodvoru brzovlak z vso silo v vojaški vlak, v katerem je bilo vojaštvo in več voz živine. Dve osebi sta bili takoj mrtvi, 3 težko in 2 lahko ranjeni. Iz živinskega voza je vrglo 1 konja in 2 vola. Konj se je sel brezskrbno sprehajati v ptujsko predmestje.

Železniška proga Poljčane—Konjice. Na železniški progi Poljčane — Konjice vozita od 15. maja dalje dva nova vlaka, in sicer vlak št. 2301 vozi iz Poljčan ob 10. uri 10 minut predpoldne in vlak št. 2302 pa pride v Poljčane ob 7. uri 47 min. zjutraj. Oba vlaka imata zvezo z vlaki na progi južne železnice.

Ruška kočja se otvori na binkoštno soboto. Na binkoštni pondeljek bo pri Sv. Arehu cerkveno opravilo.

Gospodarske novice.

Kam vodi naše gospodarstvo? Zaveden slovenski kmet iz gornjeradgonskega okraja nam piše takole: Vsak zaveden kmet mora odgovoriti na gornje vprašanje: „Kdo je kriv,“

Odgovor: Gospod gospodarji kmetu, kakor gospodu ugaja. Sem srednji posestnik. Dosedaj sem oddal letno po dve govedi v teži do osem meterskih stotov. Ker imam sedaj še samo dve kravi in tele v hlevu, sem prosil nedavno na kolodvoru, kjer se je nalagala živina, g. nadrživnozdavnika, da bi dobil kaj mlade živine za pleme. A ta prav osorno zakričel nad menoj, češ: „Mi moramo spraviti meso ven na fronto, v zaledje in v mesta za naše ljudi itd.“ Je vse prav in lepa domoljubna briga, jaz pa vendar tu mislim malo drugače. Mi moramo vzdržati ne eno — ampak skorogotovo še več let. Kaj bom pa tedaj prodal. Če moj hlev ostane prazen? A to še ni vse. Kje bomo iskali gnoj? Čim manje gnojta, tem manje kruha, to je pribito. Gospodarski inventar se ne sme tako brezmiselno potom oblasivenih odredb uničevati, če hočemo vzdržati. Gleda se pa na industrijo, bolje rečeno na barantače industrijskih in drugih izdelkov. Kmet proda 100 kg pšenice in 1 kravo in obleče s pomočjo papirja, ki ga dobi za vse to, komaj eno osebo v papirnato obleko, a drugi člani družine še ostanejo brez obleke. Cene za blago so — dovolite, da se tako izrazim — satanske, a za kmetске pridelke, kakor žito, fižol itd. naravnost sramotne. Sedaj se objavlja nekaj krov višje cene, da bi naj iztrgali ubogim svojim otrokom in sebi zadnji kosček kruha iz ust. Kje pa je pšenica? Kmet odda navadno osem desetih zlahnega zrnja in dve desetini koruze. Ljudstvo v mestih in priprosti vojakji jedo le izključno koruzni kruh. Kdo pa zavziva pšeničnega? Pri žitih se opaža, da vzamejo lepšo domači mesarji in kosterjaki se potisnejo v železniške vozove za naše vojake. Meso se plačuje po 8 in še več K, a fižol po 80 vinarjev, čeravno 1 kg fižola več izda, kakor 1 kg mesa. Pravične cene po vrednosti blaga, tedaj bo imelo ljudstvo zaupanje do vlade in tudi zaupanje, da se še izkopa izpod gospodarskih razvalin. K-č.

Popisovanje zemljišč. Še enkrat opozarjamo na popisovanje obdelanih zemljišč, ki se bo vršilo prihodnje dni. Premerite takoj obdelana zemljišča, koliko meri njiva, kjer je sejana pšenica, koruza krompir itd. Zapišite si tako kot smo nasvetovali v zadnjih dveh številkah „Slov. Gospodarja.“ Komisije ne bodo hodile letos od njive do njive, ampak bodo moral vsak sam napovedati, koliko ima obdelane zemlje. Torej pozor!

Cene za žito — zvišane. Po poročilu dunajskih listov bodo cene za žito za bodočo letino zvišane in sicer pri pšenici od 42 K na 55 K za meterski stot, cena za rž bo določena s 50 K. Ni se pa znano, za koliko bodo zvišane cene za ječmen, ajdo, koruzo in oves. Dosedaj so v Avstriji znašale najvišje cene za žito in sicer za pšenico in rž 40—42 K za meterski stot, za ječmen 37—38 K, za oves 36—41 K in za koruzo 38 K. Bržčas bodo tudi zvišane cene za moko.

Hmelj. Ne hmeljskem trgu v Žateu je bilo v pretekli dobi popraševanje po tujem hmelju spet nekoliko bolj živahno, kajti poprodalo, oziroma pokupilo se je 40 centov tujega hmelja za ceno 135—145 K za 50 kg. Hmeljarjem letos zelo primanjkuje žice. Stanje Stajerskih hmeljskih nasadov je vobče zadovoljivo.

Oddaja žita. Svetujemo našim ljudem, da se naj pri sedanji oddaji žita zadržijo kolikor mogoče mirno. Dolžnost vsakega je, da kar more strepeti, res prostovoljno odda, da se tako izogne nasilni rekviziciji. Nič se pa tudi ne more od nikogar zahtevati, da bi si ne smel pridržati vsaj toliko, kolikor rabi za hrano svoji družini do nove žetve.

Domačih mlinov ali žrmelj vam ne sme nihče odvzeti. Po mnogih krajih se širijo vesti, da bodo odvzeli žrmelje. To menda ni res. Dobivamo tudi poročila, da tatovi krađejo sedaj prav pridno žito in žrmelje. Shranite torej žrmelje in žito, ki ga rabite za nujno domačo potrebo, tako skrbno, da ne more noben tat in noben nepovabljen tujec do njega.